

Contingentaziun da latg: Chattà strategia cuminaivla

Cun il 1. da matg 2009 vegnan abolids definitiv ils contingents da latg

DA CLAUDIA SCHÖEN, SDA

■ **La decisiun d'abolir ils contingents da latg cun il 1. da matg 2009 è vegnida prida avant sis onns. Pir en l'ultima minuta en producents e l'industria da latg dentant s'unids ad ina strategia cuminaivla.** Venderdi proxim terminescha ina epoca burascusa da l'istorgia da l'agricultura svizra che ha cuzzà 32 onns. L'onn 1977 ha il cussegl federal introduci la contingentaziun da latg per uschia pudair dar dumogn als culms da pantg e chaschiel ed a la mar da latg. In contingent definì ha fixà tge quantum da latg che scadin pur sto producir durant in onn.

Entant ch'il cussegl federal fixava onn per onn il pretsch da latg è quel vegni surlaschè dapi l'introducziun dals pajaments directs l'onn 1992 al martgà. Ina ulteriura avertura è succedida 1999 cun l'introducziun da la pussaivladad da vender e fittar ils contingents e cun stgassar la garanzia da vendita e da pretsch.

A questa decisiun suonda 2003 la fin definitiva da la contingentaziun da latg. En il rom da la politica agrara 2007 ha il parlament federal decidì da schliar definitivamain ils contingents per la fin d'avrigl 2009. Ils producents da latg che eran associads ad ina organisaziun han già la pussaivladad d'extrar voluntariamain sut tschertas cundiziuns.

85 pertschient èn gia senza contingents

A partir da quest venderdi è il pretsch da latg exponì totalmain al martgà liber. Cun quest termin surpiglian ils pertutgads la responsabladad da reglar sez quantum e pretsch dal latg al svilup dal martgà ed uschia avair dapli flexibilitad. «Fin oz èn gia radund 85 pertschient dals purs extrads voluntariamain dals contingents da latg», ha ditg *Manfred Bötsch*, il director da l'Uffizi federal per agricultura. Per els valan contracts d'in onn durada che fixeschan pretsch e quantum.

Temas d'existenza

Blers purs han dentant tema d'existenza pervi da l'aboliziun dals contingents da latg. Il pretsch da latg sa diminuescha numnadamain cuntinuadamain sut la pressiu da l'Uniu Europeica. Plinavant para er il martgà svizzer da latg dad ir dapart pli e pli fitg.

Suenter ch'ils purs avevan cuntanschì la stad 2008 in augment dal pretsch da latg è il chasti suandà pe a pe. Ils purs han produci memia bler latg ed il pretsch e sa sbassà danovamain il november passà. Dapi onns creschan ils culs da paintg ed ils magazins da pulvra da latg èn pli che plains. La producziun da latg è actualmain per tschintg pertschient memia auta.

En vista a quests problems avess ins pudì quintar che il per-

tutgads sa stentian comunablamain per schliar il problem. Quai n'è oriundamain dentant betg stà il cas. Cun lur intenziun da fundar in «pool da latg» e da martgadar comunablamain cun ils concerns Emmi, Cremo, Elsa e Hochdorf han ils producents da latg vilentà la stad passada gist quests partenaris.

Il cumenzament da november han ils quatter gronds fundà la Associazion da latg svizra cun la participaziun da 19 organisaziuns. Questa associazion vuleva martgadar vinavant directamain cun ils producents davart quantum e pretschs e per ina garanzia da furniziun per ina part dal latg. Per il quantum latg produci da memia vulevan ins installar ina «bursa da latg».

Chattà ina soluziun

La finala han SMP e VSM tuttina chattà questa primavaira ina soluziun che è era vegnida sustegnida da l'Uniu purila svizra e da la Associazion svizra da l'industria da latgiras. Sut l'egida da la UPS duai vegnir fundà ina organisaziun da branscha per las latgiras.

Suenter che la gronda part dals purs saja gia extrada prematuradamain dal contingent na vesa il director da l'Uffizi federal d'agricultura Manfred Bötsch nagins problems per il 1. da matg. Tuttina vegnia quel datum ad ir en las annalas da l'agricultura svizra.

L'aboliziun da la contingentaziun da latg porta ina vieuta radicala en la politica agrara da la Svizra.